

Açılış Konuşmaları

29 Mayıs 2015, Yenikapı Mevlevîhânesi, İstanbul

Orhan Büyükkaksoy

Ken'an er-Rifâi Hz.'nin Torunları

Esin Çelebi

Uluslararası Mevlânâ Vakfı 2. Başkanı

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hz.'nin 22. Batından Torunu

Cemâlnur Sargut

TÜRKKAD İstanbul Şubesi Başkanı

KERİM Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı Kurucu Üyesi

Emine Bağlı

TÜRKKAD Genel Başkanı

KERİM Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı Kurucu Üyesi

AÇILIŞ KONUŞMASI

Esin Çelebi Bayru¹

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Efendim, Yenikapı Mevlevîhanesi Semâhanesi'ndeyiz ve mekânı Hâmûşan'daki mübâreklerle paylaşıyoruz. Eğer izin verirseniz konuşmamdan evvel hem onların ruhlarına, hem de adına sempozyum düzenlenmiş olunan Kenan Rifâî Hazretleri'nin ruhuna Fâtiha okuyalım... Eyvallah... Âmin.

Kenan Rifâî Hazretleri'nin ve geçmişlerinin ruhları şâd olsun. Hayatta olan torunları Orhan Büyükkaksoy Ağabeyimiz, Kenan Gürsoy Kardeşimiz... Mesuliyetimiz ağır.

Rabb'im sevenleri ile birlikte cedlerimizi gelecek nesillere taşımayı nasip etsin.

Yolumuzdan bizleri ayırmasın, hepimiz biriz, hepimiz bir arada aynı gaye için hizmet ediyoruz. Rabb'im kolaylaştırsın...

"Rahmet Kapısı" başlıklı Uluslararası Kenan Rifâî Sempozyumu'nu organize eden başta Cemâlnur Sargut Hanımefendi ve ekibine, teşrif eden katılımcılar, misafirler, dinleyiciler ve tüm canlılara sonsuz teşekkürler ederim efendim.

Allah'a emânet olun.

1 Esin Çelebi Bayru, Hz. Mevlânâ'nın 22. kuşak torunudur. Babası Celaleddin Çelebi'dir. Arap-Fars Filolojisi okumuştur. Uzun yıllar turizm alanında çalışmıştır. İstanbul'da yaşamaktadır. 1996 yılında Hz. Mevlânâ'nın öğretilerini ve düşüncelerini bütün dünyaya anlatabilmek amacıyla kardeşi ve mânevî büyüğü olan Faruk Hemdem Çelebi ile birlikte Uluslararası Mevlânâ Vakfı'nı kurmuşlardır. Bayru hâlen Vakıf Başkan Vekilliği görevini sürdürmektedir ve Hz. Mevlânâ için yapılmak istenen programlarda danışmanlık hizmetleri vermektedir.

Efendim, bendeniz Hz. Mevlânâ, Mevlevîlik ve biraz sonra izleyeceğimiz semâ ile ilgili birkaç cümle söylemeyi isterim.

Günümüzden sekiz asır kadar önce yaşamış olmakla birlikte hâlâ eserleri üzerinde araştırmalar yapılan ve gün geçtikçe fikirleri daha da önem kazanan Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Türk-İslâm düşünürlerinin en başında gelmektedir. Asırlardır bizlere Allah sevgisini, Peygamber sevgisini, insan sevgisini, özetle Yaratana ve yaratılana olan sevgisini, Kur'ân-ı Kerim'e olan bağlılığını anlatmaktadır. Onun düşünce sistemi üzerinde kurulan mevlevîhaneler Türk kültürünün temel taşlarını oluşturmuş ve bilgiyi günümüze taşımışlardır.

Arapça, Farsça dilleri yanı sıra, gerek müzik, gerek güzel sanatların her dalında yapılan çalışmalar ile o günün filolojileri, akademileri, konservatuarları gibi bir görevi üstlenmişlerdir. Mevlevîlik Hz. Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled soyundan gelen Çelebiler'in mânevî rehberliğinde günümüze kadar gelmiştir.

Mevlevîliğin önemli bir sembolü olan semâ ayinine gelince... Hazreti Mevlânâ'nın 21. kuşak torunu (Babam) Celâleddin Bâkır Çelebi semâ ayinini şöyle özetlemektedir: "Semâ, kulun hakîkate yönelip, akılla, aşkla yücelip, nefsinin terk ederek Hak'ta yok oluşu ve olgunluğa ermiş kâmil bir insan olarak tekrar kulluğa dönüşüdür."

Semâzenin başındaki sikke-i şerîfi nefsinin mezar taşını, üstündeki tennuresi nefsinin kefenini, onun üstüne giydiği hırkası ise nefsinin mezarını temsil eder.

Semâzen kollarını çapraz bağlayarak görünüşte bir olmuştur. Böylece Allah'ın birliğini tasdik eden semâzen, semâ ederken kollarını açar. Sağ eli dua edercesine göklere açık, sol eli de yere dönüktür; Hak gözüyle halka bakmaktadır, Hak'tan aldığını halka vermektedir. Sağdan sola kalbinin etrafında dönerken, yaratılmış her şeyi sevgiyle kucaklamaktadır.

Semâ ayini Kur'ân-ı Kerim tilâvetiyle başlar. Ardından Peygamber Efendimiz'i metheden na't-ı şerîf ile devam eder. Sonra kudüm sesi duyulur. Kudüm sesi Yaratana'nın "Ol" emrini anlatmaktadır. Ondan sonra duyulan ney sesi her şeye can veren ilâhî nefestir.

İkinci bölüm, Sultan Veled Devri olarak adlandırılır. Semâzenler birbirlerine selâm vererek dairevî bir yürüyüşü üç kere tekrarlarlar. Bu ruhun ruha selâmıdır. Mânevî bir yolculuğa hazırlanıştır.

Semâ ayininin üçüncü bölüm olarak adlandıracağımız bölümü ise dört selâmdır. Birinci selâm, insanın bilgiyle hakîkate doğmasıdır, yüce Yaratan'ını ve kendi kulluğunu idrak eder. İkinci selâm, insanın yaratılışındaki nizamı, azameti müşâhede ederek Allah'ın kudreti karşısında hayranlık duymasındır. Üçüncü selâm, insanın hayranlık ve minnet duygusunun aşka dönüşüdür, aklın aşka kurban oluşudur. Buna tasavvufta fenâfillah mertebesi de denir, mîrâcı anlatmaktadır. Dördüncü selâm, insanın mânevî yolculuğunu tamamlayıp kulluğuna dönüşüdür. Bu selâma şeyh efendi de, semâzenbaşı da iştirak ederler. Bu bir yolda giderken bir rehberimiz, bir önderimiz var ise, o bize yolu kolaylaştırır, bizi yolun tehlikelerinden korur anlamına gelmektedir.

Dördüncü bölümde Kur'ân âyetleri okunur. Semâ ayini tüm peygamberlerin, tüm insanların ruhları ve barış için okunan dua ile son bulur.

Sözlerimi Hazreti Mevlânâ'nın günümüz insanına verdiği şu öğütlerle tamamlamak isterim:

"Beri gel beri, daha da beri, bu yol vuruculuk ne zamana kadar sürüp gidecek?"

Mâdemki sen bensin, ben de senim, nedir bu senlik ve benlik?"

Biz Hakk'ın nuruyuz, Hakk'ın aynasıyız,

O halde kendi kendimizle birbirimizle ne diye çekişip duruyoruz?"

Bir aydınlık, bir aydınlıktan neden böyle kaçıyor?"

Haydi şu benlikten kurtul, herkesle birleş, herkesle bir ol.

Sen kendinde kaldıkça bir habbesin, bir tanesin,

Halbuki herkesle birleştin, kaynaştın mı bir ummansın, bir maddensin.

Dünyada çeşitli diller var ama hepsinin de anlamı bir,

Çeşitli kaplara konan sular, kaplar kırılınca bir olup akarlar."

Eyvallah efendim.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Cemâlnur Sargut¹

Asrın, hatta yüzyılların en büyük mutasavvıflarından bir tanesi, tevhid anlayışının sultanı, Peygamber yolunun yolcusu bir büyük müşid-i kâmil Kenan er-Rifâi Hazretleri.

Bizim hayatımızdaki rolünü kelimelerle anlatmak mümkün değil, ama onun dünyaya yayılışını kendi ağzından dinlersek;

*"İndifâ eden (püsküren) bir yanardağın lavlarını tutacak bir el ayası bulunmadığı gibi, tasavvufun, özellikle İslâm tasavvufunun yeryüzüne akmasını önleyecek hiçbir kuvvet ve kudret yoktur."*²

1 1952'de İstanbul'da doğan Cemâlnur Sargut, üniversite eğitimini Kimya Mühendisliği dalında tamamladıktan sonra yirmi yıl kimya öğretmeni olarak görev yapmıştır. Mutasavvıf bir ailede yetişen Sargut, 24 yaşında hocası Sâmîha Ayverdi'nin isteğiyle Kur'ân-ı Kerim ve karşılaştırmalı Mesnevî çalışmalarına başlamıştır ve otuz yılı aşkın bir süredir tasavvuf alanında çalışmalar yapmakta ve hizmet vermektedir. Yayınlamış kitapları arasında Kur'ân-ı Kerim üzerine büyük mutasavvıfların yorumlarına dayalı çalışmaları ve Fusûsu'l-Hikem şerhleri yer almaktadır. Halka açık olarak Mesnevî ve Fusûsu'l-Hikem dersleri vermekte ve aynı konularda televizyon programları yapmaktadır. Almanya, Amerika ve Hindistan'da çeşitli üniversite ve kuruluşlarda İslâm Tasavvufu alanında düzenli seminerler vermektedir. 1966 yılında kurulmuş olan Türk Kadınları Kültür Derneği'nin (TÜRKKAD) İstanbul Şubesi Başkanlığı görevini yürütmektedir. Chapel Hill North Carolina Üniversitesi Dini Etütler Bölümü'nde (2009) ve Pekin Üniversitesi Beşerî İlimler Enstitüsü'nde (2011) "Kenan Rifai Distinguished Professorship on Islamic Studies" kürsülerinin kurulmasına öncülük etmiştir. 2014 yılında Bakü Avrasya Üniversitesi tarafından kendisine fahri doktora unvanı verilmiştir. Cemâlnur Sargut, 2016 yılında Japonya'da Kyoto Üniversitesi'nde Kenan Rifâi Tasavvuf Araştırmaları Merkezi'nin kurulmasını sağlamıştır. Tasavvuf alanında akademik çalışmaları desteklemek amacıyla 2013'te Kerim Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı'nı kurmuştur. Üsküdar Üniversitesi ve Kerim Vakfı işbirliği ile Rektör Prof. Dr. Nevzat Tarhan'la birlikte 2014 yılında Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nü kurmuşlardır. Hâlen bu enstitü çatısı altındaki yüksek lisans ve sertifika programlarında dersler vermektedir.

2 Sâmîha Ayverdi, Safiye Erol, Nezihe Araz, Sofi Huri, *Kenan Rifâi ve Yirminci Asrın Işığında Müslümanlık*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 2003, s. 221.

Ahlâk-ı Muhammedî, edep ve aşk kavramlarının beşeri güzelleştirerek hakîkî insan olma seviyesine çıkartma hikâyesi, mürşidin müridinde hâsıl ettiği bir lutuftur ki, böyle bir öğretmenle Allah'a ulaşma yolunda ilerleyen mürid durdurulamaz, bütün âleme hâliyle örnek olur.

Bu mealde Hocamın getirdiği îman, inanç, tevhid, birlik, her şeyden memnun olma kabiliyeti, özellikle Peygamber ahlâkını yaşamadaki üstün tavrı bize örnek olmaya devam ediyor.

Kendisinin de söylediği gibi, vakitlerin, zamanın olmadığı bir dünya yarattı bize... Allah aşkını öğretti. Ve bu aşkla, bizi dünya esaretinin üzerine çıkarttı.

Bunun için de özel bir çaba göstermiyor; o, tebliğ etmeye gelmiştir. Bilir ki, son noktayı Allah koyar.

Biz onun, hâlimden memnun olma, her şeyden memnun olma sanatını elde etme gayreti içindeyiz.

Biz, onun dünyaya taşıdığı cenneti yaşama gayreti içindeyiz.

Bize "*Birleşin.*" dedi, "*Bir araya gelin, bölünmeyin, adeta saf tutan müminler gibi aradan şeytanın geçeceği delik bırakmayın.*" hakîkati ni hâl ettirmeye çalıştı. İşte bu birliğin, beraberliğin önemini anlama ve idrak etme gayreti içindeyiz.

Bize, Allah'a beraber gitmenin zevkinden bahsetti. Doğru yolu, zevki öğretti, idraki öğretti... Ne kadar yapabildik bilemiyorum, ama biz aynı hedef üzerinde yaşamamızın zevkini aldık.

Bugün belki gençlerimizin en büyük eksiği, mürşid-i kâmillerin koyduğu hedefleri bilmemektir.

Bugün İslâm dünyasının Peygamber'in getirmiş olduğu İslâm yaşantısından uzak, bidatçı ve savaşçı yaşamları ve Batı'nın da, İslâm'ı yanlış tanıma çabaları, hedefsiz insanların uğradığı felaketlerden ibarettir.

O, bize yol gösterdi ve "*O hedefe doğru yönlenin.*" dedi. Tıpkı Peygamber Efendimiz'in Mîrâc'a çıkarken, gözünün hiçbir yere bakmayışı gibi, gözümüzü Hocamıza diktirtti. Hocamızın da bir varlık olmadığını, onda Hz. Peygamber'in tecellî ettiğini bize öğretti.

Vücutların yok olacağını, tekkelerin kapatılabileceğini, varlıkların, mekânların geçici olduğunu, ama mânânın asla yok olmayacağını öğretti.

Mevlânâ Hazretleri'nin buyurduğu gibi, *"Bir yerde yangın çıksa, hatta Kur'an yansa da, mânâsı yanar mı?"*

Bu hakîkati öğretti bize; Kur'an ile yaşamaya ve yaşayan Kur'an olabilmeye çalıştık, onun derdine düştük... Derdimiz bu oldu; sevgiliyi daha iyi anlamak, daha çok sevmek.

Böylece onun her anki tecellîsine iştirak etmek ve "zaman" kavramından kurtulmak zevkiyle hâllendik.

İbnü'l-Arabî Hazretleri'nin dediği gibi, *"Aşk ve îman, seni zaman kaydından kurtarıyor ve mutluluk veriyorsa, gerçek îmandır."* Bize bunu öğretti Hocamız.

O, bizi hâdiselerin hakîkatine götürdü, hikmet gözüyle bakmayı gösterdi. Yapanın yaptırının bir olduğunu, yegâne varlığın O olduğunu ve Allah'ın bize olan sevgisini anlattı. Böylece kulu, hâdiselere takılıp kalmaktan kurtardığı gibi, bu âlemdeki hayalleri Allahlaştırmaktan da vazgeçirdi.

Yapabildik mi bilmiyorum, ama öğrenme çabası içindeyiz.

Öyle güzel insanlar yetiştirdi ki; Sâmiha Ayverdi, Semiha Cemâl Sultan, Nazlı Anne, Meşkûre Sargut, İlhan Ayverdi, Ekrem Hakkı Ayverdi... Daha milyonlarca sayılabilecek insan... Sofi Huri'ler, Safiye Erol'lar, Nezihe Araz'lar; hepsi kendi çapında hedefe gözünü dikmiş insanlar, hepsi kendi yolunda olanlara örnek oldular. Ama bazıları, hepsinden de daha çok örnek oldular.

Onlar kimlerdi biliyor musunuz?

"Ben yokum, yalnız Efendim var." diyenlerdi. Onlar, *"Ben Efendimin kalemiyim, bende bir varlık yok."* diyenlerdi.

Onlara baktık, hayran kaldık, benzemeye çalıştık. Şimdi bir gayemiz var; onun istediği gibi, her şeyden memnun olma sanatını elde etmek, mücadelemizi sonsuza kadar vermek ve İslâm'ın hakîkî yüzünü dünyaya anlatmak, tasavvufî yaşamı hâlimizle gösterebilmek.

Evet, bir gayemiz var bizim... Çok şükür ki bir gayemiz var; Müslümanlığın hakîkatini yaşayarak ölmek istiyoruz.

Ve bir gayemiz var; Cemâlullah'a ulaşmak istiyoruz.

Âyette buyurulduğu gibi, *"Herkes kendi Âdem'inin bayrağı altında kalkacaktır."*

Mürşidimizin bayrağı altında, Allah'ın istediği kul olarak, peygamberimin memnun olduğu kul olarak O'na varmak istiyoruz. Ama bunu yalnız yapmak istemiyoruz, hep birlikte yapmak istiyoruz.

Allah bizleri bu birlikten, beraberlikten, Hocamızın mânâsına hürmet etmekten ayırmasın ve daima doğru yolda sabit kılsın.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Emine Bağlı¹

Muhterem hanımefendiler, beyefendiler,

Bu mânevî mekânda talebelerine, "Efendim'in evlâtları" hitâbıyla seslenen muhterem Sâmiha Ayverdi'nin kurucusu olduğu Türk Kadınları Kültür Derneği adına sizleri selâmlıyorum. Hoşgeldiniz, hoşluklar getirdiniz efendim.

Büyük mutasavvıf Kenan er-Rifâî Hazretleri'ni anlayabilmek maksadıyla tertiplenen bu sempozyumun, onun açtığı rahmet kapısından beraberce girebilmek niyâzıyla, hayırlı olmasını diliyorum.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kerim Vakfı ve İstanbul Şubemiz tarafından düzenlenmiş olan bu sempozyum, şüphesiz ki derneğimiz açısından çok ayrı bir önem arz etmektedir. Zira Türk Kadınları Kültür Derneği, Kenan er-Rifâî Hazretleri'nin insan yetiştirme, halka hizmet ve tevhid anlayışını bizlere eserleriyle öğreten, yaşayışıyla örnek olan Sâmiha Annemiz'in mânevî ve fikrî desteğiyle 1966 yılında kurulmuştur. Biliyor ve îman ediyoruz ki bu destek hiç eksilmeden devam etmektedir. Kendilerinin fikir ve gönül dünyasından beslenen millî ve mânevî değerlerimizin özellikle hanımlarımıza, evlâtlarımıza, netice olarak bütün topluma intikali ve yaşatılması yolunda tam kırk dokuz yıldır hizmetlerini devam ettiren derneğimiz sekiz ilimizde açılan şubeleri ile faaliyetlerini

1 1944 yılında Çankırı'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Bölümü'nü bitirdikten sonra devlet kurumlarının çeşitli kademelerinde yöneticilik, genel müdürlük ve müsteşar yardımcılığı yaptı. 2007 senesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan emekli oldu. Kuruluşundan bu yana üyesi bulunduğu Türk Kadınları Kültür Derneği'nde uzun müddet yönetim kurulu âzâlığı yaptı. 2000 yılından beri derneğin genel başkanlığını yürütmektedir.

yürütmektedir. Özellikle İstanbul Şubesi başkanımız Cemâlnur Sargut Hanımefendi'ye bu sempozyumun tertiplenmesi hususundaki gayretlerinden dolayı teşekkürler ediyoruz.

Bu sempozyum vesilesiyle yirminci asırda yaşayıp, mânâsıyla yüz yılları aydınlatacak olan Kenan Rifâî Hazretleri'nin açacağı rahmet kapısından kendilerinin himmetleri ile girebilmenin cümlemize nasip olmasını niyaz ediyor ve hepinizi hürmetlerimle selâmlıyorum efendim.

